Cena 60 hal.

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano — także w poniedziałki.

ADRES redakcyi i administracyi: Kraków ul. Stradom 1. 13.

Nr. Telefonu 279, w nocy 1556. Rękopisów nie zwraca się.

KONTO czek P. K. O. Nr. 141.123.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 60 hal.

Prenumerata w Krakowie miesięcznie 14 K. — kwart. 41 K. — z odnoszeniem do domu mies. 16 K. kwart. 48 K. — Na prowincyi mies. 16 K. — kwart. 48 K. — Za granicą: mies. 18 K. kwartalnie 54 koron.

Cena ogłoszeń: 1 w. pet. 1 mm. 0.80 [Mk. 0. 80]. Nadesłane 1 w. pet. 3 — [Mk. 3.—]. Tekst 1 w. pet. 5.00 [Mk. 5].

Zawiadomienia ślubne i grobowe [illegible] 25 K. —.

Rok [illegible]. Kraków, piątek 19 grudnia 1919. Nr. 286

Zmiana sytuacyi politycznej w Europie a Palestyna.

Kraków, 18 grudnia.

g Dokonujące się obecnie z powodu stanowiska Ameryki przemiany w polityce europejskiej, mają także doniosłe znaczenie dla przyszłości Palestyny. Wiadomą jest rzeczą, że realizacya deklaracyi Balfoura, czyli innemi słowy początek budowy naszej siedziby narodowej w Palestynie opaźnia się z powodu zwłoki w zawarciu traktatu pokojowego z Turcyą. Pokój ten tak długo nie mógł zostać zawarty, aż nie wyklarowało się stanowisko Ameryki co do objęcia mandatu nad częścią byłego państwa ottomańskiego, powtóre z powodu różnicy zdań między Francyą a Anglią co do sposobu rozwiązania problemu tureckiego, a w szczególności co do podziału sfery wpływów w Małej Azyi i Syryi.

Trudności te obecnie, po rokowaniach londyńskich, zredukowane zostały, zdaje się, do minimum. Ameryka coraz wyraźniej daje do poznania, że nie chce się mieszać ani do spraw europejskich, ani też nie jest zainteresowaną bezpośrednio w rozwiązaniu problemów bliskiego Wschodu. Między Anglią zaś a Francyą porozumienie w sprawach tureckich postąpiło już bardzo znacznie naprzód. Toteż w półoficyalnem sprawozdaniu z konferencyi londyńskiej czytamy w punkcie 6, że „powzięto decyzyę co do rychłego zawarcia pokoju z Turcyą". Prasa angielska zapowiada, że w lutym 1920 r. traktat pokojowy z Turcyą będzie już mógł zostać podpisany. Wszelkie dane wskazują na to, że termin ten będzie rzeczywiście mógł być dotrzymany.

Już sam fakt możliwości rychłego zawarcia pokoju z Turcyą, a temsamem bliskiego już otwarcia granic dla emigracyi do Palestyny i rozpoczęcia tam pracy na wielką skalę, ma dla żydostwa ogromne znaczenie. Ale nowa konstelacya polityczna, która jako rezultat obrad londyńskich zarysowuje się coraz wyraźniej w Europie, z innego jeszcze zasadniczego względu winna zająć wszystkich, którzy są w realizacyi syonizmu zainteresowani. Praw politycznych do Palestyny udzielić nam ma Anglia, która przy podziale państwa tureckiego otrzymuje Palestynę jako mandataryuszka Ligi narodów. Liga oddaje Anglii ten mandat z wyraźnem poleceniem wykonywania go dla narodu żydowskiego. Taka jest dotychczasowa koncepcya polityczna odnośnie do Palestyny, powstała jako rezultat rokowań między Organizacyą syonistyczną a koalicyą, rokowań uwzględniających sytuacyę polityczną, jaka miała powstać na tle uchwał konferencyi pokojowej w Paryżu. Działem największym konferencyi, egzekutywą jej uchwał i trybunałem zarazem, czuwającym nad ścisłem przestrzeganiem tych uchwał, miała być Liga narodów. Liga ta miała przy rozebraniu państwa tureckiego pierwsze konkretne zadania do spełnienia. Bo podobnie jak Liga miała oddać Anglii mandat nad Palestyną, tak też Francya miała otrzymać z jej rąk mandat nad Syryą, Ameryka nad Armenią i ewentualnie Konstantynopolem itd.

Opozycya Ameryki przeciw traktatowi wersalskiemu czyni to dzieło — Ligę narodów — zupełnie iluzorycznem. Zdają sobie z tego sprawę przedstawiciele Francyi, Anglii i Włoch i dlatego naradzali się w Londynie nad — surogatem Ligi i uchwalili powołać do życia nową koalicyę mocarstw. Ta nowa entente ma kierować odtąd losami świata. Podstawą działania przymierza angielsko-francuskiego jest przedewszystkiem usunięcie wszelkich nieporozumień, istniejących dotychczas między temi państwami a w dalszym ciągu układ, w którym Anglia gwarantuje Francyi zupełną swobodę ruchów na kontynencie. Jest rzeczą prawdopodobnem, że Francya wzamian zato zgadza się na zupełną swobodę działania Anglii na bliskim Wschodzie, zapewniwszy sobie wprzódy dla siebie dostateczną sferę wpływów w Syryi. Charakter polityczny Palestyny ulega więc wobec tej nowej konstelacyi politycznej pewnej bardzo ważnej zmianie. Palestyna i Syrya według dotychczasowej koncepcyi miały być niejako dwiema prowincyami jednego i tego samego państwa, a mianowicie państwa Ligi narodów. Teraz zaś ma się Palestyna zamienić w zupełnie niezależną domenę państwa brytyjskiego, a Syrya państwa francuskiego.

Należy sobie jasno zdać sprawę z ogromnej wagi tej politycznej zmiany dla Żydów. Z jednej strony przynosi nam nowa konstelacya polityczna rychlejszą realizacyę przyrzeczenia Anglii, z drugiej jednak strony daje horoskopy niemiłe, bo możliwość wciągnięcia Palestyny w dalekiej przyszłości w ewentualne zawikłania, od których byłaby Palestyna uchronioną, gdyby cały obszar podporządkowany został Lidze narodów. Ale ten wzgląd na daleką przyszłość nie powinien mącić naszego wzroku dla bliskiej przyszłości, która dzięki sile obecnej koalicyi i rokującemu trwałość porozumieniu między Francyą i Anglią, daje gwarancye spokojnego i przez nikogo niezamąconego stanu posiadania i budowania w Palestynie. Do tych zewnętrznych politycznych rozważań musielibyśmy wciągnąć jeszcze tendencye polityczne Arabów, które jednak są tak rozbieżne (zob. artykuł „Stronnictwa polityczne w społeczeństwie arabskiem" w nrze „N. Dz." z 13 b. m.) że niepodobna dziś przepowiedzieć, które z tych tendencyi i w jakiej mierze zaważą na szali zewnętrznych losów Palestyny.

I jakkolwiek polityczna strona problemu palestyńskiego powinna u nas zawsze znaleźć odpowiednie zrozumienie i najbaczniejszą uwagę, to jednak ciągle pamiętać musimy o tem, że jedynie tempo, wielkość i jakość naszej pracy w Palestynie, przedewszystkiem wiara we własne siły i przekonanie o możliwości odrodzenia i odbudowania Palestyny własnym wysiłkiem, muszą być wskaźnikami naszego dzieła Odrodzenia.

Ważne narady przedstawicieli antybolszewickich stronnictw rosyjskich we Wiedniu.

(Telefonem od naszego korespondenta wiedeńskiego).

K. WIEDEŃ. Koresp. wasz dowiaduje się z kół dobrze poinformowanych, że od soboty toczą się tu, na razie w nieobowiązującej formie, rokowania pomiędzy przedstawicielami rozmaitych grup politycznych rosyjskich w sprawie konsolidacyi stosunków państwowych w Rosyi. Inicyatywa wyszła ze strony dyplomacyi koalicyjnej, aby umożliwić zorganizowanej demokracyi rosyjskiej po usunięciu bolszewizmu objęcie steru państwa w Rosyi. W naradach wiedeńskich biorą udział: ze strony kadetów, Sawicki, z partyi Kiereńskiego Czachidze, z grupy oktobrystów Rodzianko, ze strony Denikina, Wasilko, za grupę rewolucyjnych socyalistów Akselkow, za partyę niezależnych socyalistów Rubinow i Gruzeński, za żydowską partyę robotniczą(?) Goldberg i Edelmann. Jako conditio sine qua non żądają wszyscy uczestnicy ustąpienia Trockiego i Lenina. Ze szczególną uwagą śledzą te próby odbudowy Rosyi polityczne koła czeskie i polskie. Czeski minister spraw zagranicznych Benesz, który już w czasie swego pobytu w Paryżu konferował z Kiereńskim, ma w czasie najbliższym w Wiedniu odbyć konferencyę z resztą delegatów rosyjskich. Rząd polski wysłał do Wiednia jako swego delegata p. Lewiczewicza a Ukraińcy wysłali atamana Petlurę.

Wojska czerwone zdobyły Kijów.

Wiedeń. PAT. B. Kor. donosi iskrowo z Moskwy: Wojska czerwone zdobyły wczoraj Kijów.

Przebieg pogromu w Kijowie.

Paryż. (Tel. wł.) Komitet Delegacyj żydowskich otrzymał z Konstantynopola, ze źródła absolutnie pewnego, wiadomość o strasznym pogromie, który miał miejsce w Kijowie w dniach 14—18 października b. r. Masakry zostały wywołane przez półoficyalną prasę antysemicką, w szczególności przez dzienniki znanego Szulgina, a wykonane przez armię ochotniczą. — Liczba ofiar nie jest jeszcze dokładnie znaną; obliczają ją na tysiące rannych, a kilkaset zabitych. Inteligencya żydowska zdziesiątkowana. Bandyci pozwalali Żydom wybierać rodzaj śmierci oraz oznaczać członka rodziny, który ma pierwszy uledz egzekucyi. Władze cywilne brutalnie odtrącały wzywające ich pomocy kobiety i dziewczęta. Wiele z nich odebrało sobie życie, aby nie wpaść w ręce oprawców.

Również w całym szeregu miejscowości w okolicy Kijowa miały miejsce pogromy Żydów (o czem zresztą w swoim czasie donosiliśmy — P. R.)

— W dniu 1 grudnia odbyło się w Kijowie otwarcie Ligi dla walki z antysemityzmem. Uchwalono założyć filie w całym szeregu miast. Przewodniczącym komitetu kijowskiego jest A. Zarubin.

— Towarzystwo dla odrodzenia Rosyi przystąpiło do wydania nowej książki Gusjewa Orenburskiego p. t. »Księga krwawo czerwona«. Dzieło poświęcone jest pogromom żydowskim ostatnich czasów i zostało napisane na podstawie materyału zebranego przez kilka organizacyj.

Propaganda bolszewicka w Azyi.

Kopenhaga. (Tel. wł.) »Times« piszą o planach bolszewików w Azyi i donoszą, że z moskiewskiej centrali agitacyjnej wysłanych zostało 400 Hindusów celem prowadzenia w Indyach agitacyi przeciw Anglii. Agitacya ta ma wyjść z Afganistanu, gdzie według twierdzenia »Timesa« ma się znajdować główna kwatera propagandy bolszewickiej.

Obrady konwentu seniorów.

Utworzenie Stałej Rady skarbowej. — Paderewski chce oczyścić się z zarzutów.

WARSZAWA. PAT. Konwent seniorów pod przewodnictwem marszałka Trąmpczyńskiego ustalił, że po wysłuchaniu mowy programowej prezydenta ministrów ewentualna dyskusya odbędzie się dopiero w piątek. Następnie przystąpiono do dyskusyi nad projektem Stałej Rady skarbowej przy ministerstwie skarbu. Projekt ten ma na celu stworzenie pewnej ciągłości w komisyi skarbowo budżetowej. Kompetencyi ani sposobu utworzenia tej rady jeszcze nie ustalono, tylko w zasadzie okazała się większość stronnictw parlamentarnych przychylną dla tego projektu. Ponieważ były prezydent ministrów p. Paderewski wyraził życzenie, aby mu dano sposobność do oczyszczenia się z czynionych mu różnych zarzutów, konwent seniorów chętnie się do tego życzenia przychylił.

Patek ministrem spraw zagr.

Ustąpienie p. Stefczyka.

WARSZAWA. PAT. »Monitor Polski« ogłasza następujące pisma:

Do Pana Leopolda Skulskiego, prezydenta ministrów w Warszawie. Na wniosek Pana powołuję p. Stanisława Patka na urząd ministra spraw zagranicznych. Równocześnie zwalniam p. dra Władysława Wróblewskiego podsekretarza stanu dla spraw zagranicznych w prezydyum rady ministrów z tymczasowego kierownictwa tego ministerstwa.

Naczelnik państwa Józef Piłsudski, prezes ministrów Leopold Skulski. Warszawa, Belweder 16/12 1919.

Do Pana Dra Władysława Wróblewskiego, podsekretarza stanu w prezydyum rady ministrów w Warszawie. Na urząd ministra spraw zagranicznych powołuję p. Stanisława Patka, wobec czego zwalniam Pana z tymczasowego kierownictwa ministerstwa spraw zagranicznych. Naczelnik państwa Józef Piłsudski, prezydent ministrów Leopold Skulski. Warszawa, Belweder 16/12 1919.

Do Pana Stanisława Patka w Warszawie. Mianuję Pana ministrem spraw zagranicznych. Naczelnik państwa Józef Piłsudski, prezydent ministrów Leopold Skulski. Warszawa, Belweder 16/12 1919.

Naczelnik państwa postanowieniem z dnia 16/12 1919 zwolnił Dra Franciszka Stefczyka na własną prośbę ze stanowiska prezesa głównego urzędu ziemskiego.

Przegląd polityczny.

Pułkownik angielski o syoniźmie.

Pułkownik angielski T. E. Lawrence, który brał wybitny udział w wojnie w Palestynie, wypowiedział się wobec korespondenta londyńskiej »Jewish Guardian« o syoniźmie. Oświadczenie to, jak zauważa londyńskie żydowskie Biuro korespondencyjne, jest tem znamienniejsze, że ogłoszone zostało w piśmie antysyonistycznem (»Jewish Guardian« jest organem asymilatorów angielskich Red.) Pułkownik Lawrence, który podczas wyprawy palestyńskiej przydzielony był Fajzulowi jako zastępca Allenby'ego i w sprawach palestyńsko-syryjskich uchodzi jako autorytet, oświadczył m. i.:

»Jestem stanowczym zwolennikiem syonizmu. Spory religijne, które zresztą nigdy nie zamąciły stosunku żydowsko-arabskiego, prawdopodobnie nie powstaną, gdyż najsilniejszym czynnikiem w polityce Wschodu jest dzisiaj narodowość, a nie religia. Wszędzie w Persyi, Mezopotamii, Arabii i Egipcie rozlega się dzisiaj hasło »narodowość«. Owe trzy społeczności rasy semickiej — mam na myśli syryjskich chrześcijan, mahometan i Żydów, którzy dzisiaj żyją w Palestynie — społeczności, różniące się bardzo pod względem religijnym, będą w stanie zupełnie zgodnie ze sobą współpracować, o ile chodzi o kwestye polityczne.

Jeden atoli warunek musi zostać spełniony, zanim Arabowie albo jakiekolwiek inne państwo pobliskiego Wschodu lub Środkowej Azyi uzna Żydów, jako istotną część składową Palestyny. Żyd musi się stać Palestyńczykiem. Pierwsze pokolenie żydowskie, które przychodzi do Palestyny, zachowuje charakter narodowy kraju, z którego przybywa. U dzieci tej generacyi budzi się już uczucie, że są Palestyńczykami, a fala syonistyczna, przechodząca dziś przez świat cywilizowany, przyspieszy ten proces uczuciowy i uczyni z nich dzieci Wschodu. Przestaną być synami Zachodu, oto, czego żądają od nich państwa nieżydowskie. Opozycya przeciw syonizmowi i jego obecne ujemne strony nie znikną, jak długo główne kwatery syonistyczne znajdować się będą w Londynie, Nowym Jorku, Berlinie i Paryżu, a nie w Jerozolimie.

Założenie uniwersytetu żydowskiego jest doskonałym krokiem, ale — nie wystarczającym. Trudność polega na tem, że bogaty Żyd, który w obcym kraju wykonuje swój zawód i posiada tam rodzinę i przyjaciół, niechętnie przeniesie się do kraju, gdzie w ciągu conajmniej pewnej ilości lat uznawany będzie za obcego. Syonizm, jeśli ma mieć przyszłość, będzie musiał tę ofiarę ponieść. Sułtan egipski uczynił raz uwagę, że syonistą jest Żyd, który opłaca drugiego Żyda, aby ten żył w Palestynie. Jak długo ta idea nie zostanie wyrugowana z mózgów Żydów i nie-Żydów w równej mierze, tak długo rzeczywistych nadziei dla syonizmu niema.

Uważam syonizm za **jedyny praktyczny środek** zaprowadzenia już teraz porządku na semickim pobliskim Wschodzie. Urzeczywistnienie syonizmu zależy od tego, czy intelektualni i finansowi kierownicy tego ruchu przejmą się uczuciem, iż będą musieli ofiarować swoje zachodnie interesy i **najosobliściej** ze wszystkimi środkami finansowemi poświęcić się tak rychło, jak to tylko możliwe, odbudowie Palestyny.

TELEGRAMY.

O opublikowanie raportu Morgenthau'a

WASZYNGTON. (BWD) Senator Peter P. Gerry demokrata, wybrany w stanie Rhode Island, wniósł w senacie następującą rezolucyę: Zważywszy, że komisya amerykańska do Polski z p. Henry Morgenthau na czele ukończyła swą pracę i p. Morgenthau przedłożył swój raport sekretarzowi stanu, senat raczy uchwalić: postanawia się, że sekretarz stanu ma przesłać senatowi kopię tego sprawozdania, o ile dobro publiczne na to pozwala. Ponieważ żaden z senatorów nie przeciwstawił się tej rezolucyi, przyjęto ją jednogłośnie. Należy się przeto spodziewać, że rząd amerykański ogłosi raport komisyi Morgenthau'a lub w przeciwnym razie wyjaśni senatowi dlaczego ten raport nie może być podany do wiadomości publicznej.

Polsce nie wolno posuwać się dalej na wschód?

WARSZAWA. »Kuryer Polski« donosi z Wiednia: »Sławianskaja Zarja« dowiaduje się ze źródeł autorytatywnych, że w stosunku czwórporozumienia do Polski nastąpił znamienny zwrot. Reprezentantom Polski dano do zrozumienia, że wszelkie dalsze posuwanie się Polski na Wschód bez względu na cele, jakiemi byłoby umotywowane, będzie uważane za krok wymierzony przeciw czwórporozumieniu.

Nowy rząd białoruski.

WARSZAWA. »Robotnik« donosi z Mińska: W myśl postanowienia powziętego 13 grudnia 1919 obrano nowe prezydyum Białoruskiej Rady Ludowej. Przewodniczącym został Kreczewski; zastępcami Zacharko i Boduncwa, sekretarzami: Korlcz i Mamenko. Zatwierdzono nowy gabinet ministrów: przewodniczący — Łastowski, min. spraw zagranicznych — Ładnow, min. skarbu — Bielecicz, min. spraw wewnętrznych — Hryb, sprawiedliwości — Ćwikiewicz, sekretarz — Duszewski, kontroler Zając.

Turecka delegacya pokojowa.

Paryż. (B. K.) Specyalny sprawozdawca »Tempsa« w Konstantynopolu donosi, że szeich **Islam** oświadczył redaktorowi »Terdżumen«, że Porta ostatecznie zdecydowała się postawić na czele tureckiej delegacyi pokojowej b. posła w Londynie **Tewfika** paszę.

Odpowiedź koalicyi na notę Niemiec.

Paryż. PAT. Skutkiem choroby Clemenceau'a zebrała się Rada najwyższa w jego mieszkaniu. Sprawa zatopienia okrętów w Scapo Flow będzie załatwiona po wysłuchaniu ekspertów, jednak nie odwlecze ostatecznego podpisania traktatu. Odpowiedź ententy na notę niemiecką doręczoną będzie z końcem tygodnia.

Wiedeń. PAT. B. kor. donosi z Londynu za »Daily Chronicle«, że odpowiedź Rady Najwyższej na notę Niemiec będzie krótka i stanowcza. Zawierać ona będzie termin, w jakim ma nastąpić ratyfikacya traktatu pokojowego i podpisanie protokołu dodatkowego.

Środkowo-europejska federacya gospodarcza.

Wrogie stanowisko Włoch.

BERNO szw. B. K. »Corriere della Sera« pisze w związku z mającą nastąpić podróżą Dra Rennera do Pragi, w artykule p. t. »Baczność na Dunaju«: »Art 85 traktatu pokojowego z St. Germain zabrania Austryi nietylko przyłączenia do Niemiec, lecz także powrotu do wszystkich pokrewieństw. Włochy nie są skłonne zrezygnować z tego zabezpieczenia. Niektórzy ludzie wymyślili ideę federacyi gospodarczej zamiast politycznej, tak, jakoby mógł istnieć związek gospodarczy, któryby nie był równocześnie politycznym.

Art. 80 traktatu wersalskiego i art. 85 traktatu z St. Germain muszą uledz rewizyi jeszcze zanim Liga narodów naprawdę zacznie funkcyonować. Stanowisko Francyi polega na abstrakcyjnem założeniu, że Niemcy są silni w miarę, jak daleko sięgają ich granice i dlatego musi się im zabronić rozszerzyć swe granice aż do Wiednia. Prawdą jednak jest, że Niemcy są tak dalece silni, jak daleko sięga ich polityczna i gospodarcza siła przyciągania. O ile damy Niemcom Austryę niemiecką z zakazem mieszania się w sprawy innych państw naddunajskich. Niemcy z tego powodu będą znacznie mniej silnemi, aniżeli gdy odmawiamy im tej biednej i bezkrwistej prowincyi a proponujemy im za to federacyę naddunajską, nad którą Niemcy rozwiną rozległą kontrolę podobnie jak kiedyś nad Austro-Węgrami.

Węgry a Anglia.

GENEWA. (Tel. wł.) Jak słychać w paryskich dobrze poinformowanych kołach politycznych, jest sojusz gospodarczy między Czecho-słowacyą, Austryą i Jugosławią rzeczą postanowioną. Na Quai d'Orsay liczą się z tem, że Węgry prędzej czy później należeć będą do angielskiej sfery interesów i wobec tego chcą stworzyć przeciwwagę w czesko-austryackiej płd. słowiańskiej federacyi gospodarczej.

O poprawę bytu gospodarczego Żydów wschodnich.

Londyńskie Biuro żydowskie donosi z wiarygodnego źródła: W Warszawie i Łodzi odbył się ostatnio szereg ważnych narad w sprawie smutnego położenia Żydów w Polsce. W naradach brali udział liczni działacze żydowscy z Sirem Stuartem Samuelem na czele. M. i. brali w nich także udział posłowie Farbstein, dr. Rosenblatt, Hartglas, dr. Poznański, dr. Braude i inne wybitne osobistości. Omówiono w szczególności obecne położenie Żydów w Polsce i środki, jakie należy przedsięwziąć, by uratować setki tysięcy Żydów polskich przed zagładą. Prawie wszyscy obecni wypowiedzieli się, iż ważnem jest możliwie rychło zwołać żydowski kongres ratunkowy, którego zadaniem byłoby stworzyć natychmiast 1) żydowski bank narodowy, 2) wielką żydowską pożyczkę narodową, 3) założenie w Polsce żydowskich szkół rzemieślniczych i rolniczych, by dać Żydom w Polsce możliwość utrzymywania się z pracy i przemysłu.

W kilka dni później odbyła się podobna narada w Berlinie przy udziale dra Hantkego, dra Kohna, prof. Warburga, prof. Soberheima, dra Szabada z Wilna i przedstawiciela skandynawskiego centralnego komitetu ratunkowego. Również tutaj zebrani byli zgodni co do tego, że Żydzi w Polsce sami powinni wziąć na siebie inicyatywę zwołania wszechświatowego żydowskiego kongresu ratunkowego. Przedtem jednak musi się odbyć nowy zjazd lokalnych komitetów ratunkowych w samej Polsce, który ma opracować szczegółowy program kongresu. W Berlinie byli wszyscy zdania, iż kongres ten powinien odbyć się w Kopenhadze.

Dr. Bogen wraca do Polski.

Onegdaj przyjechał do Warszawy z Ameryki członek ameryk. żyd. kom. żywn. porucznik armii ameryk. p. Gerstenzang. Jak p. G. oświadczył, 1 stycznia 1920 wyjeżdża z Ameryki z powrotem do Polski Dr. B. Bogen na czele delegacyi składającej się z 20 osób, celem zorganizowania olbrzymiej akcyi na rzecz Żydów w Polsce

Z Rady m. Krakowa.

KRAKÓW, 18 grudnia.

Na wstępie wczorajszego posiedzenia prezydent **Federowicz** złożył obszerne sprawozdanie z interwencyi w Warszawie w sprawie

sprowizacyi miasta.

M. i. zawiadomił prezydent, że delegacya uzyskała dla miasta 13 milionową pożyczkę 3 proc. na cele sprowizacyjne. Minister Śliwiński zapewnił delegacyę, że na artykuły wolnego handlu zostaną nałożone **ceny maksymalne** dla ukrócenia wyzysku. Zboża gmina sama nie może zakupywać, ma jedynie prawo kontroli nad zakupnem dokonywanem przez komisyonerów rządowych. Na razie wykup zboża w powiatach miechowskim i pińczowskim był utrudniony z powodu roztopów; z nastaniem mrozów

Teatr miejski im. Juliusza Słowackiego.

»Nina«, dramat w 4 aktach Leopolda Kampfa, przekład Stanisława Sierosławskiego.

Pacierzowym rdzeniem twórczości Leopolda Kampfa jest zagadnienie miłości, którą uważa za wspaniałą w swej grozie lawinę, pędzącą niepowstrzymanym pędem, łamiącą wszystkie przeszkody na drodze. Nie zapoznaje przepaści, dzielącej obie płci, ale płcią słabą są — mężczyźni, z których płeć silna: kobiety, potrafią ulepić każdą figurę. W drobnej, delikatnej, wypieszczonej Ninie spoczywa życie profesora uniwersytetu, uczonego, o rozgłośnej sławie Larsona i znakomitego rzeźbiarza Maria. Tak, jak Mario, człowiek (wedle uwagi scenaryusza) żelaznej woli, traci całą energię i hart ducha wobec wiośnianej uroczej Niny, stając się niewolnikiem ukochanej, która do niego mówi chwilami podniesionym głosem, gdy on niezmiennie wije się u jej nóg, tak Robert w »Bocianie«, Wasyl w »Przededniu«, Tom w »Olbrzymie« żyją i oddychają jedynie z woli swych wybranek, które są zawsze poetyczcnemi kreacyami. Główną sprężyną Kampfowskich postaci jest przepotężny huragan miłości. Gdy teologowie i anachoreci gromowym głosem wołali, że »ramiona kobiety są podobne do sieci myśliwca« (Eklezyasta), że kobieta jest »jak żądło skorpiona« (św. Augustyn), a wielki Synhedrion zaprzysiężonych mizoginów Tołstojów, Strindbergów, Nietzschów, Weiningerów itd. radby ogniem i mieczem wytępić pandemoniczny ród wampirów: kobiety — uważa Leopold Kampf zagadki »kobieta« i »miłość« za rozświetlone, podobnie jak Ibsen i Maeterlinck, którzy wywierają silny wpływ na »Ninę«. Według autora »Wery« płyną najjaśniejsze blaski pogody życiowej, co więcej możność idealnego ukształtowania całego ustroju społecznego z wzajemnej miłości, o ile oczywiście krzywdy osób trzecich (w rodzaju np. zmikroskopijniałych rekinów giełdziarskich Reinhartów) nie zasnują wybranych dusz mgłą tragedyi.

Dla miłości ma Kampf język, utkany z tęczowych blasków, żeby choć przypomnieć ostatnią scenę drugiego i końcową scenę trzeciego aktu. Obszerne omówienie »Niny« w jednym z poprzednich numerów »Now. Dz.« zwalnia mnie od bliższego krytycznego wnikania w tę wysoce interesującą sztukę, dodaję jednak do poczynionych tam uwag, że kilka sylwetek jest w akcyi zbędnych (Ada Yeta, Liana, Olga i Eliza) i że efekta (taniec, śpiew, gra na skrzypcach, fortepianie, orkiestra itd.) podnoszą nastrojowy koloryt dramatu.

Powodzenie »Niny« w dużej części zależy od gry artystów. Pp. Zielińska jako Nina i Sosnowski w roli Larsona stworzyli arcydzieła sztuki aktorskiej. Głęboko, wysoce inteligentnie ujął kreacyę p. Sosnowski, który mówił do Niny jak ojciec do rozkosznego dziecka, ujawniał dostojną szlachetność duszy, uwierzyliśmy, że »wolni ludzie stają się niewolnikami w pałacu jego dobroci«, widzieliśmy, że rozkwita w obecności Niny jakby go Rusałka czarodziejską różdżką dotknęła, z nieskazitelnie wykwintnym artyzmem odtworzył moment, gdy nagle spostrzega niebezpieczeństwo, czując, że namiętne pragnienie pocałunku pozornie się odnosi do niego, dreszcz zgrozy wzbudził w scenie, gdy znacząco podkreśla, że każdy ratuje życie jak może, a na koturny najwyższego artyzmu wzniósł się w ostatnim akcie, gdy złamany, straciwszy spokój, równowagę uważa i Życie Ninę, dojmujący swój ból wylewa w bezbrzeżnej, głuchej rozpaczy, nakazującej mu iść w objęcia śmierci, by im dwojgu zapewnić szczęśliwe życie.

Co do ucharakteryzowania podnoszę, że jako czterdziestoletni mężczyzna ma być siwizną przyprószony, ale nie tak siwy. P. Zielińska to godna partnerka wielkiego artysty — wydobyła najsubtelniejsze drgnienia duszy, była zrazu rozszczebiotaną pieszczotką, staje się coraz poważniejszą, gdy fatum miłości ją ciągnie i odpycha od Maria, w niezrównany sposób uwydatnia wszystkie udręki nieukojonej miłości i wogóle cały proces psychiczny, jaki Nina przeżywa. W roli Maria debiutował p. Bracki posiadający świetne warunki sceniczne (postawa imponująca, dźwięczny głos) o którym może jest nieco lekkomyślnem ferować sąd, bo trzymany był w kleszczach tremy i może temu przypisać należy nietylko brak pamięciowego opanowania roli, brak lekkości i dystynkcyi w ruchach, niewłaściwą grę oczu, nieudolność w oddawaniu wzruszeń duchowych i nadmierną deklamacyę. Wybornym był wymuszony śmiech jego w trzecim akcie. Rozmowa w tymże akcie z Larsonem jest sarkastyczną, a nie poważną, jak ją pojął p. Bracki. Rolę Liany odegrała p. Hryniewiczówna nieudolnie. Dobrą Adą Yetą, płytką i zepsutą literatką, była p. Bednarzewska. Poprawnym był p. Wasilewski jako Dr Forget — trudną scenę pijaństwa bardzo udatnie odtworzył. Inni artyści nie przekraczali ram przeciętności.

Reżyserya była bez zarzutu!

Dr. Fallek.

położenie to się poprawia. Co do cen bydła, to »Puzapp« ma obniżyć ceny przez siebie płacone. W sprawie przywozu drzewa nastąpiło znaczne polepszenie. Na akcyę wyżywienia dzieci ubogich gmina otrzymała kilka milionów koron Deputaty żywnościowe dla urzędników mają być wydawane już w najbliższym czasie.

Rada miejska na podstawie referatu sekret. mag. dra Przeorskiego uchwaliła wypłacić wszystkim funkcyonaryuszom gminy zasiłek drożyźniany w formie 13 pensyi, poczem załatwiła sprawę obesłania zjazdu przedstawicieli miast polskich, który odbędzie się w pierwszych dniach stycznia w Warszawie. Delegaci zostaną wyznaczeni po porozumieniu prezydyum miasta z przedstawicielami klubów radzieckich.

Z porządku dziennego załatwiono sprawę uregulowania linii akcyzowej na prawym brzegu Wisły, oraz uchwalono podwyższenie opłat mytniczych i rzezalnianych. Następnie uchwalono sprawę poboru opłat gminnych od afiszów.

Wiceprezydent Sare referował sprawę

podwyższenia cen biletów tramwajowych

z 60 hal. na 1 Kor., spowodowanej dalszem podwyższeniem cen prądu i pensyj funkcyonaryuszy tramwaju. Zniżki dla dzieci młodzieży szkolnej i robotników pozostają bez zmiany.

W dyskusyi kilku mowców poruszyło sprawę budowy nowych wozów i linii, użycia linii tramwajowych do przewozu towarów oraz wprowadzenia kart abonamentowych dla osób mieszkających na krańcach miasta. Po wyczerpującej odpowiedzi wicepr. Sarego proponowaną podwyżkę uchwalono.

Sprawy teatralne.

Imieniem komisyi teatralnej złożył wicepr. Rolle sprawozdanie z działalności teatrów miejskich w sezonie 1918—19, poczem przedłożył wnioski tejże komisyi o reorganizacyę obu teatrów na sezon 1920—21 i wzwiązku z tem o rozwiązanie z końcem lutego wszystkich kontraktów z członkami zarządów oraz personalem obu teatrów miejskich, oraz o podjęcie najkonieczniejszych adaptacyi w teatrze miejskim im. Słowackiego. W końcu wicepr. Rolle przedłożył wniosek o udzielenie dodatków drożyźnianych dla personalu obu scen według normy: artystom do 1000 kor. gaży miesięcznej po 400 kor., do 2000 kor. gaży po 300 kor., nad 2000 kor. po 200, członkom orkiestry teatru powsz. po 300 kor., stałej służbie technicznej po 200 k. wszystkim przez 6 miesięcy zimowych od 1 listopada br. do 30 kwietnia 1920. Dyskusyę nad sprawą teatralną i uchwały odroczono do dzisiejszego posiedzenia poczem przewodniczący zamknął posiedzenie jawne.

NADESŁANE

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

ELEKTRYCZNA FABRYKA DLA OBRÓBKI DRZEWA oraz ŁUPARKA do drzewa, specyalnie do rznięcia desek grubości od 5 mm. wzwyż, skrzynie wszelkiego rodzaju także heblowane i zbijane, ramki pod dachówkę itp. 2767

K. Cukierman, Kraków
Miodowa 42. (obok toru kolejowego).

KTO CHCE MIEĆ swój zegarek dobrze naprawiony niech da do specyalisty zegarmistrza H. Markowicza ul. Szeroka 38., II. piętro. — Ceny reperacyi maksymalne. 2518

ZŁOTO DENTYSTYCZNE oraz wszelkie wyroby jubilerskie poleca po umiarkowanych cenach 1377
S. Dogler Kraków, ul. Grodzka 31.

Dentysta Dr. Katz Jakób powrócił i ordynuje jak zwykle W Przemyślu, ul. Mickiewicza 6

Adwokat i obrońca w sprawach karnych
Dr. ZYGMUNT HOFFMAN
otworzył kancelaryę adwokacką 1379
W KRAKOWIE, UL. ZYBLIKIEWICZA L. 12

Dr. Adolf Bienenzucht
Adwokat we Wiedniu
przeniósł swą kancelaryę i prowadzi ją obecnie:
I. Georgkochplatz 3.
(naprzeciw Ministerstwa wojny). 1342

Dr. Józef Starzewski
b. lekarz kliniki kobiecej w Paryżu; asyst. król. kliniki chirurgicznej we Wrocławiu; zakładu położniczo-ginekolog. kraj. wraz ze szkołą dla położnych we Lwowie; dyrektor szpitali powszechnych w Tarnowie, Krakowie i we Lwowie; członek krajowej i najwyższej rady zdrowia 1373
ordynuje od 11—12 rano i od 3—4 popołudniu w Rzeszowie, ul. Trzeciego Maja l. 12, II piętro.

Wieczór makabeuszowski. W sobotę 20 bm. o g. 7 w. odbędzie się w wielkiej sali Kahału wieczór ku czci Makabeuszów, z nast. programem: 1) Zagajenie — Benzion Rappaport 2) Uroczyste zaświecenie chanukowych świeczek — San Dywiński ze współudziałem chóru 3) Deklamacye hebrajskie i żydowskie — G. Lindenbaumówna i Wellnerowa 4) Uroczyste przemówienie — pos. na Sejm dr O. Thon. Bilety do nabycia w biurze org syon. Stradom 15, w trafice p. Blocha ul Gertrudy w kiosku przy ul. Dietlowskiej. 1346

Ambulatoryum lekarsko-dentystyczne
Dr. N. REISS
Dział techniczno-dentystyczny
H. STIEL
w Chrzanowie, (ob. dworca Löwenfelda.)
Wykonuje wszelkie roboty w zakres dentystyki wchodzące. Godz. ord. 9—12 przedpoł. i od 2—5 popoł., dla ubogich bezpłatnie od 8—9 rano. 138[illegible]

Co to jest 1372
Koloryt?

Komisya organizacyjna dla zwołania
Zjazdu Radnych żydowskich w Polsce
komunikuje, że otwarcie Zjazdu nastąpi w Warszawie 30 bm. O delegatach, wybranych na Zjazd należy telegraficznie zawiadomić Komisyę organizacyjną podług niżej wskazanego adresu.
Informacyi udziela sekretaryat komisyi organizacyjnej: Warszawa, Senatorska 32. 1388

Za syna Abrahama Beckmana żadnych długów nie wypłacam i proszę też pieniędzy ani żadnych rzeczy jemu nie wydawać. 2787
Ojciec Juda Beckman, Kraków, Wolnica 14.

KRONIKA.

Kraków 18 grudnia.

Chleb na tydzień bieżący wydadzą sklepy i piekarnie rejonowe po 1 kg. na osobę za odłączeniem 56 odcinka legitymacyi zbiorowej od soboty 20 bm.

Sprzedaż cukru. Sklepy rejonowe oraz konsumy sprzedawać będą cukier żółty począwszy od piątku 19 bm. w racyach po 300 gr. na osobę w cenie po 8 K za kg, za odłączeniem kuponu z drugiej połowy listopada legitymacyi zbiorowej.

Ruch pocztowy z Rumunią. Minist. poczt i telegr. komunikuje: Od listopada br. zostało przywrócone bezpośrednie połączenie pocztowe z Rumunią. Odtąd można wysyłać najkrótszą drogą listy, kartki pocztowe, druki, gazety, papiery handlowe i próbki towarowe tak zwykłe jak i polecone za opłatą według taryfy zagranicznej. Korespondencye podlegają cenzurze, winny być zatem otwarte i z podaniem adresu nadawcy.

(f) **„Z Bagateli“.** Wczoraj wystawiono „Tancerkę“ Lengyela, któ a stoi i upada główną kreacyą. Tancerka w artystycznej interpretacyi p. Izy Kozłowskiej utrzymała nieprzerwanie w napięciu widzów. Rozwinęła bogatą skalę swego dużego talentu. Dzielnie sekundował p Kozłowskiej p. Brzeski. Interesującą sylwetkę Bojdana, czasem jednak zbyt ponurego stworzył inteligentny artysta p Fritsche, nadto wyróżniała się zaszczytnie p. Hańska. Wystawa drugiego aktu i toalety, szczególnie olśniewająco piękna suknia p. Kozłowskiej w ostatnim akcie budziły podziw. „Tancerka“ literackiej wartości nie posiada, stoi na pograniczu ckliwego melodramatu. Bliżej omówimy sztukę w jednym z najbliższych numerów

Operetka w Nowościach. Dziś we czwartek ukaże się na afiszu „Polska krew“ operetka w 3 aktach O. Nedbala, w piątek i sobotę powtórzoną zostanie nadzwyczaj wesoła operetka E. Eyslera Wicemałżonek.

Życie J. L. Pereca. Na ten temat wygłosi dziś, we czwartek, o godz. 7 w. odczyt p. Wellnerowa w sali organizacyi kobiet żyd. Stradom 15 ofic. Goście mile widziani.

III. Wieczór kameralny poświęcony kompozycyom J. Brahmsa odbędzie się w piątek d. 19 bm. w salach Instytutu muz. przy współudziale pp. art. oper. Zofii Tarnawskiej (pieśni) prof. konserw. Tad. Szulca (skrzypce) M. Szalrskiego (altówka) prof. B. Kopystyńskiego (wiolonczela). Przy fortepianie: p. St Abłamowicz-Meyerowa.

O odpadki zużytej amunicyi. Zwyczaj gromadzenia po domach wszelkich części zużytej amunicyi jak łusek, zapalników, pierścieni miedzianych itp. i robienia z tych części najróżnorodniejszych przedmiotów zbytku (kałamarzy, przycisków, wazonów i tp.) staje się do pewnego stopnia karygodnem nałogiem. Wobec braku surowców w kraju i wobec tego, że stanowią one materyał obecnie bardzo drogi, przy zamówieniach tych części amunicyi skarb polski wydaje krociowe sumy pieniężne, gdy tymczasem niektóre części zużytej amunicyi, a zwłaszcza łuski do amunicyi artyleryjskiej i karabinowej mogą być z powodzeniem użyte wielokrotnie, wobec czego przedstawiają dla Państwa szczególną wartość nawet w stanie częściowego ich zdeformowania, gdyż poprawienie ich wymaga bardzo niewielkiego nakładu pracy.

Także i inne części amunicyi jak zapalniki, pierścienie miedziane itp. stanowią ze względu na brak surowców w kraju materyał bardzo cenny i poszukiwany. Zdarza się również nieraz, że w miejscach, w których najmniej można się było spodziewać jak np. w jakiej stajni, gnojowisku, po śmietnikach między rozmaitymi rupieciami leżą i marnują się wszelkiego rodzaju łuski artyleryjskie i części amunicyi, wtedy gdy składy i warsztaty amunicyjne odczuwają ogromny brak tych części do skompletowania amunicyi.

Przypisać to trzeba z jednej strony brakowi odpowiedniego uświadomienia wśród ludności, że obowiązkiem jest szanować dobro narodowe i w miarę sił przyczyniać się do jaknajprędszego wykorzystania tego, co może się nadawać do użytku wojska, a zatem wszelkie takie przedmioty zbierać i odsyłać do najbliższych władz państwowych.

Przechowywanie i gromadzenie wszelkiej amunicyi bez różnicy na jej stan, wykonywanie z niej przedmiotów zbytku jak popielniczek, zapalniczek, przycisków, kałamarzy i tp. jest najsurowiej wzbronione i w razie ujawnienia będzie surowo karane na mocy dekretu o sekwestrze surowców półfabrykatów i towarów z dnia 23 listopada 1918 r. że wszelkie części amunicyi jak łuski do amunicyi artyleryjskiej i karabinowej, zapalniki, pierścienie miedziane, całe pociski i odłamki pocisków, tudzież wszelkie inne części amunicyi i broni z powodu iż stanowią własność zarządu wojskowego, mają być odnoszone przez miejscową ludność w gminach do zarządów gminnych, lub do żandarmeryi a po miastach powiatowych do odnośnych Dowództw wojskowych, w Krakowie zaś wprost do Zbrojowni.

Rekwizycye u kupców. Od kilku dni władze wojskowe przeprowadzają rekwizycyę przedmiotów służących do zaopatrzenia armii

Obławę za popisowymi zarządziły onegdaj władze wojskowe. Rezultatem tej obławy było aresztowanie kilku uchylających się do wojska.

Znowu tajna fabryka sacharyny. Policya wpadła na ślad tajnej fabryki sacharyny, w której skonfiskowano przyrządy do fabrykacyi oraz kilkadziesiąt kilogramów sacharyny. Kilka osób zostało aresztowanych. Dalsze śledztwo w toku.

Aresztowanie trzech włamywaczy. Wczorajszej nocy policya przytrzymała 3 włamywaczy, obładowanych tobołami, w których znajdowało się 6 par nowych butów, 2 sztuki materyi, kilka kilogramów słoniny oraz inne przedmioty garderoby i prowianty. Nazwiska aresztowanych bandytów są: Tadeusz Żmuda lat 28, Józef Weiss lat 30 i Majer Licht lat 39.

Wesoły pasażer. 19-letni Szyja Podliński z Będzina został przytrzymany, ponieważ usiłował przyjechać „na gapę“ z Będzina po Krakowa.

KOMUNIKATY.

Merkaz-Haceirim. We czwartek 18 bm. o g. 7¾ V. referat z cyklu ‚Problemy palestyńskie‘ p. dra Rosenbluetha n. t.: ‚Ludność Palestyny‘. Piątek, godz. 7 ‚Tygodniowy przegląd polityczny‘ p. red. Halperna. Sobota g. 3 i pół. ref. p. K. n. t. ‚Autodydaktyzm, jego ideologia i technika‘. Sobota, godz. 6 ¾ ref. p. Mellera n. t. ‚Powstanie literatury żydowskiej‘.

Centr. Związek Handlowców i urzędników pryw. W piątek, 19 bm. godz. 7 i pół. wiecz. w sali Kasy chorych l. p. Dunajewskiego 5 odczyt p. dr W. Falka n. t. „Życie i twórczość Leopolda Kampfa“ z recytacyami pp. Wellnerowej i Lindenbaumówny.

REPERTUAR TEATRU J. SŁOWACKIEGO
Czwartek: ‚Asystent‘
Piątek: ‚Nerwowi‘
Sobota: ‚Nina‘
Niedziela pop. ‚Jeszcze wozory‘ wiecz. ‚Nina‘

REPERTUAR M. TEATRU POWSZECHNEGO.
Czwartek: ‚Niobe‘
Piątek: ‚Baron cygański‘
Sobota: ‚Białe fartuszki‘
Niedziela pop. ‚Siostra Helena‘ wiecz. ‚Potasz i Perlmutter‘.

REPERTUAR „BAGATELI“
Czwartek: pop. ‚Hiszpańska mucha‘ wiecz. ‚Tancerka‘
Piątek: ‚Tancerka‘
Sobota pop. III. przedstawienie dla dzieci. wiecz. ‚Tancerka‘.

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH.“
Czwartek: ‚Polska krew‘.
Piątek: ‚Wicemałżonek‘
Sobota: ‚Wice małżonek‘

GIEŁDA KRAKOWSKA z dnia 17 bm.

Waluty:	Ofiar.	żądano	tranzakcye:
Marki polskie	130·—	140·—	140,—,1[illegible]5,—
Ruble carskie po 100 rb.	—·—	—·—	—·—
„ „ „ 500 „	196·—	206·—	202·—203·—
„ drobne	—·—	—·—	—·—
Łei rumuńskie	—·—	—·—	—·—

Z kraju.

Oświęcim. Ruch partyjny się ożywia. W sobotę odbyliśmy pogadankę poświęconą świętu Chanuka. W czasie święta chanukowego zamierzamy urządzić zbiórkę domową na rzecz F. N. Liczymy na lepsze zrozumienie celów F. N. u tutejszej ludności i na pomyślny wynik zbiórki.

»Nowy Dziennik« zamieścił w jednym z numerów poprzednich wiadomość o podjęciu ruchu pociągów osobowych na linii Oświęcim — Nowy Bieruń. W rzeczywistości nie da się zaprzeczyć, że pociągi osobowe z Nowego Bierunia do Oświęcimia dochodzą i stąd wracają, ale... bez pasażerów. Władze polityczne, wojskowe i policyjno-graniczne nie umieją udzielić informacyi, pod jakimi warunkami przejazd przez granicę jest dozwolony, a tutejsze Starostwo, mimo to, że graniczne, nie wydaje paszportów do Prus, powołując się na zakaz Władz.

Pozwalamy sobie w tej drodze zwrócić się do powołanych Władz z zapytaniem, czy wobec podjęcia ruchu z Prusami, nie byłoby na czasie wydać i opublikować postanowienia w tym przedmiocie? Stan obecny, ruchu osobowego bez pasażerów, przypomina bowiem jako żywo znany lucus a non lucendo!

W końcu aktualna wzmianka o masarzach tutejszych! Panowie ci w niczem nie ustępują w praktykach paskarskich krakowskim masarzom, jakkolwiek nie omijają żadnej sposobności, aby winę drożyzny zwalić na Żydów. W ubiegłym tygodniu przyłapano masarzy Smreka z Oświęcimia i Krzemienia z Brzezinki na przemycaniu fur wędlin i słoniny do Prus. A Żydzi winni drożyźnie!

Z życia i działalności nowego premiera. Leopold Skulski obecny prezydent ministrów jest na terenie szerokiej polityki człowiekiem nowym. Urodzony w roku 1887 w Zamościu w gubernii lubelskiej, ukończył gimnazyum w Lublinie, poczem studyował chemię w politechnice w Karlsruhe. Otrzymawszy dyplom inżyniera, powrócił do kraju, a z czasem osiadł w Łodzi, gdzie otworzył laboratoryum chemiczne. W r. 1916 wszedł do rady m. Łodzi i mianowany został nadburmistrzem. Podczas wyborów otrzymał z Łodzi mandat poselski. Był jednym z twórców narodowego Zjednoczenia ludowego, którego kolebką jest Łódź. Początkowo wraz z grupą swoją wstąpił do Związku ludowo narodowego, a w lecie r. b. utworzył samodzielną grupę narodowego Zjednoczenia ludowego i stanął na jego czele.

Zjazd radnych żydowskich w Polsce. Komisya organizacyjna dla zwołania Zjazdu Radnych żydowskich ustaliła następujące przepisy dotyczące wyborów na Zjazd:

1) Każda polityczna grupa radnych w Radzie miejskiej, licząca od jednego do trzech radnych deleguje na Zjazd jednego przedstawiciela. Grupy liczące od 3 do 6 radnych delegują 2 przedstawicieli, grupy składające się więcej niż z 6 radnych posyłają po jednym delegacie na 3 radnych.

2) Każda grupa, wchodząca w skład frakcyi żydowskiej, jeśli takowa istnieje w danem mieście wysyła swoich delegatów według wskazówek, podanych w Nro 1.

3) Czynne i bierne prawo głosu posiadają wyłącznie radni, wybrani na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

4) W Zjeździe mogą wziąć udział także i nie-radni, (posłowie i fachowcy), którzy w charakterze rzeczoznawców zostaną zaproszeni przez Komisyę Organizacyjną.

Wybory na Zjazd Radnych. W niektórych miastach dokonano już wyborów na Zjazd Radnych żydowskich, który odbędzie się w dn. 30 i 31 b. m. i 1 stycznia 1920 r. (zamiast 28—30 b. m.) O rezultatach wyborów należy komunikować telegraficznie Komisyi Organizacyjnej (Warszawa, Senatorska 32).

Wszelkich informacyj udziela się pod wskazanym adresem.

W charakterze referentów wystąpią m in. następujący panowie Posłowie: J. Grünbaum, A. Hartglas, pp. Dr. Braude (Łódź) inż. M. Kerner (Warszawa). inż. I. Zieliński (Pabjanice), M. Helman (Łódź), inż. M. Rusak,

Nauczyciele w b. Królestwie Kongresowem. Z ogólnej liczby 5 220 nauczycieli i nauczycielek, wykładających w szkołach średnich (na terenie b. Królestwa Kongresowego), było według danych głównego urzędu statystycznego w roku szkolnym ubiegłym: narodowości polskiej 4.568 (87,5 proc.) żydowskiej 446 (8 6 proc), innych narodowości 196 (3.7 proc.) i wreszcie narodowości niewiadomej 10 (0.2 proc.)

Odroczenie konferencyi syonistycznej w Galicyi Wschodniej. Konferencya syonistyczna w Galicyi Wschodniej, która miała się odbyć z końcem bm., została odłożona do końca lutego ze względu na to, że wkrótce ma się odbyć ogólno—syonistyczna konferencya w Bazylei.

KINO „OPIEKA"
ZIELONA 17 Tel. 2474

Znakomita nowość!
Znana powszechnie melodyjna operetka Falla w 5 aktach

Program od wtorku 16 do wtorku 23 bm.

RÓŻA STAMBUŁU

W roli głównej niezrównana diwa operetkowa Fr. Massary.

Cały dochód przeznaczony dla inwalidów

Pismo francuskie w Warszawie. Onegdaj ukazał się Nr. 1 dziennika francuskiego p. t. »Le Journal de Pologne«. W artykule wstępnym redakcya oświadcza, że chce zgrupować na swych łamach równolegle elitę publicystyki francuskiej i polskiej i w ten sposób zacieśnić stosunki pomiędzy obu narodami. W słowie wiązanem wita mieszkańców Warszawy tłómacz »Trenów« p. Lucyan Requigny. Pismo redaguje p. Robert Vaucher.

Przymus paszportowy w Polsce. Dzienniki warszawskie donoszą, że wkrótce ma być w Polsce wprowadzony przymus paszportowy.

Wszystkie dotychczasowe dowody osobiste będą skasowane i zastąpione przez stałe paszporty.

Tajny magazyn obuwia we Lwowie. Miejska Straż Obywatelska we Lwowie wykryła, że firma czeska A. i T. Bata ze Zilna na Morawach magazynuje obuwie, a przeprowadzona z polecenia D. O. E. wspólnie z żandarmeryą dnia 12 bm. rewizya w sklepie tej firmy przy ul. Akademickiej l. 5, dała wynik nadspodziewny. — W magazynach sklepowych oraz w osobnym magazynie przy ul. Kopernika l. 18 znaleziono 2.799 par trzewików męskich boksowych, 190 par męskich juchtowych i 2.155 par półbucików damskich.

Ze świata.

Żydzi a bolszewizm w Rosyi. P. Paweł Dee ogłasza w »Times« szereg artykułów o bolszewiźmie rosyjskiem. W ostatnim artykule stwierdza autor, iż nieprawdą jest, jakoby bolszewizmem kierowali Żydzi. Prawdą jest, że wśród bolszewików jest dużo Żydów, którzy jednak głównie są zajęci jako komisarze, pisarze w różnych gałęziach administracyjnych i politycznych. Trudno jest znaleść u bolszewików żołnierza żydowskiego, ponieważ Żydzi są do bolszewizmu mało skłonni. W Rosyi istnieje bardzo czynna żydowska organizacya kontrrewolucyjna, chcąca usunąć fałszywy pogląd, iż Żydzi są bolszewikami. Zamordowania Uryckiego i zamachu na Lenina dokonali członkowie powyższej organizacyi.

O bezpieczeństwo publiczne w Palestynie. Demobilizacya większej części legionu żydowskiego w Palestynie uczyniła aktualną sprawę utworzenia specyalnej ochrony żydowskiej. Dawny »Haszomer« nie istnieje więcej, nowa zaś organizacya nie została jeszcze utworzoną. Organizacye robotnicze żądają przeto, by zostały uformowane specyalne bataliony żydowskie, któreby stały na straży interesów żydowskich i strzegły placówek narodowych. Proponowaną jest demobilizacya obecnych legionów i zaciągnięcie na ich miejsce nowych elementów-ochotniczych w Rosyi i Polsce. Utworzenie silnego legionu żydowskiego w Palestynie dałoby rządowi angielskiemu możność wycofania swej armii znajdującej się obecnie w kraju. Angielskie ministerstwo wojny nie ustaliło jeszcze na razie swego stosunku do tego projektu, popartego przez przeważną część ludności żydowskiej w Palestynie.

Palestyńska Agentya Telegraficzna. Z Nowego Jorku donoszą, że syoniści amerykańscy założyli w Palestynie wielką agencyę telegraficzną, która będzie szerzyła wiadomości o życiu żydowskiem w Palestynie. Agencya będzie się znajdowała pod nadzorem znanego działacza żydowskiego Lewina Epsteina, a kierować nią będą b. legioniści Gerson Agroński i Louis Fisher.

Konferencya akademików żydowskich we Wiedniu. W dniach 7, 8 i 9 o. m. odbyła się we Wiedniu konferencya akademików żydowskich przy udziale przedstawicieli wszystkich żydowskich korporacyj akademickich i licznie zebranych gości, jakoteż przedstawicieli żydowskich instytucyi narodowych. Po wygłoszeniu referatów i dłuższej dyskusyi o programie pracy, wybrano nową egzekutywę akademików żydowskich z drem Gerszonym na czele.

»Records« Pod tym tytułem wydał niedawno książkę były szef admiralicyi angielskiej lord Fisher, którego prusko-imperyalistyczne oblicze scharakteryzowaliśmy już w nrz. »N. Dz.« z 7 i 8 z. m. Ii najnowsze dzieło Fishera zawiera przyczynki do jego światopoglądu. Fisher pisze: »Owe Ligi narodów, wolności mórz i inne punkty są bezdenną głupotą. Skoro przychodzi do wojny, wtedy jest siła prawem. La raison du plus fort est toujours la meilleure! I każdy traktat jest świstkiem papieru. I tą wojny jest przemoc. Umiarkowanie we wojnie, to idyotyzm. Musi się być bezwzględnym, nieubłaganym i twardym. Jest absolutną niedorzecznością prawić o cywilizowanem prowadzeniu wojny. Możnaby tak samo mówić o niebiańskiem piekle«.

PIERWSZA FABRYKA WĘDLIN KOSZERNYCH A. S. SPIRY KRAKÓW, UL. KRAKOWSKA 5.
poleca [illegible] jakości kiełbasę, salami, węgierską, paryską, weroneską, pasztetową, i t. d.; szynkę: wołową, cielęcą i westfalską; mostek wołowy i ozór wędzony po przystępnych cenach, hurtownie i częściowo. 1010

Hurtowny skład perfum krajow. i zagran. oraz artykułów toaletow. i kosmetycznych
P. i S. WEISSBERG
Kraków, Krakowska l. 17.
Generalna reprezentacya fabryki perfum, artykułów kosmetycznych i mydeł toaletowych fabryki
Calderara i Bankman, Wiedeń. 1012

Drzewo opałowe suche, rąbane dostarcza dla domostw i piekarzy w każdej ilości z dostawą do domu po cenie konkurencyjnej Kirschbaum Kraków Grodzka 63. 2761

Kupno i sprzedaż dywanów perskich, mebli, ant. obrazów itp. R. Immerglück, Floryańska 43. I piętro. 2777

Poszukiwany zdolny fachowiec do prowadzenia hurtownego składu z obuwiem. Zgłoszenia pisemne z podaniem dotychczasowego zajęcia i warunków pod „Skład obuwia" do Adm. N. Dz. 2781

„Salon Sztuki" ul. Szpitalna Nr. 40. (naprzeciw teatru miejskiego).
Sprzedaż i kupno obrazów pierwszorzędnych mistrzów, polskich i zagranicznych po cenach umiarkowanych [illegible] 1077

Mundantki piszącej biegle na maszynie poszukuje kancelarya adwokata Dra Badera, Kraków, plac Dominikański L. 2. 1375

Z powodu powołania do służby wojskowej **poszukuje się** do istniejącej już fabryki środków chemicznych spólnika z kapitałem około 35.000 K, którýby równocześnie był stałym współpracownikiem w fabryce. — Zgłoszenia pod »Fabryka« do Adm. N. Dz. 2782

Najstosowniejszym podarunkiem chanukowym 1867
dla naszych najmilszych jest abonament na dwutygodnik dla dzieci żydowskich w języku hebrajskim i polskim **„KARMENU"**
Abonament przyjmuje każda księgarnia i Administracya we Lwowie, Kraszewskich 10.

Gmina wyznaniowa izrael. w Sanoku ogłasza konkurs na rabina z kwalifikacyą, wymaganą dla większych miast. Bliższe warunki znajdują się w kancelaryi gminy Izraelickiej w Sanoku. Termin wnoszenia podań na ręce przewodniczącego WPana Dra S. Ornsteina, do 1 go lutego 1920. 1375

Lokalu obszernego szukam w Podgórzu przy ul. Lwowskiej lub Rynku. Dam umiarkowane odstępne. — Zgłoszenia pod »A. D. Lokal« do Adm. N. Dz. 2783

Oddajcie swe zegarki i zegary do naprawy jedynie do **Kooperatywy zegarmistrzów w Krakowie, Stradom 23/II,** która wykonuje reperacye po cenach umiarkowanych dobrze i szybko. **Reperacye z prowincyi uskuteczniа się w ciągu dnia.** 2776

DOM SPEDYCYJNY „KURYER" JÓZEFA CZERWIŃSKIEGO w Podgórzu, ulica Kalwaryjska 31. Telefon Nr. 318.
przyjmuje wszelkie przesyłki wchodzące w zakres spedytorski wchodzące. — Niedługo będzie kursował w najbliższych dniach wóz spedytorski powyższej firmy w celu miejscowego odwiezienia towarów ze dworca i wysłania jako Kuryer Pospieszny. 9 [illegible]

Zamienię 2 duże pokoje z kuchnią i komfortem na większe za większą dopłatą. Zgłoszenia pod „Zamiana" do Adm. N. Dz. 2775

Czarną skórzaną torebkę ręczną którą mi wymienił w pociągu warszawskim w nocy z 3 na 4 grudnia Pan wysiadający w Skierniewicach upraszam zwrócić pod adresem: Huta cynkowa, Trzebinia, Małopolska za zwrotem pozostawionej torebki. — 1387

2 ekspedyentki przyjmie natychmiast Związek gospodarczy Krakowie, ulica Meizelsa 2. 2786

Wielki wybór wszelkich gatunków **szpagatów i sznurów konopnych jako też przędzy szewskiej** 1341
poleca Pierwszy fabryczny skład **szczotek, pędzli i torb szkolnych G. Bienenzucht Kraków, ul. Krakowska 14.**
Telefon 3249. Rok założ. 1863

Kawaler, Żyd lat 35 poślubi przystojną, inteligentną pannę lub młodą bezdzietną wdowę, która materyalnie dopomoże do odbudowy egzystencyi. Właściciełki dobrze prosperującego interesu mają pierwszeństwo. Zgłoszenia pod „K. L. 35" poste restante Rzeszów. — 2781

Poszukuję zdolnej ekspedyentki za bardzo dobrem wynagrodzeniem, oraz praktykantki do szycia staników na maszynie, Wiener, Stradom 5. 2774

Pamiętajcie w czasie Chanuka o żydowskim funduszu narodowym!

Redaktor naczelny i odpow. Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukiem M. Deutschera w Krakowie, B. Ciał. 10 — Tel. 1556.